

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ รวมทั้งตรวจสอบการบริหารงานภาครัฐให้มีความโปร่งใสได้ด้วยตนเองอันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อการปฏิบัติงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น แต่การเผยแพร่ความเข้าใจไปสู่ภาคประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการจำนวนมาก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากร และงบประมาณ จึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนากระบวนการในการเสริมสร้างองค์ความรู้แก่เครือข่ายภาคประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้สามารถเป็นวิทยากรเครือข่ายภาคประชาชน ในรูปแบบ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” ขยายความรู้ ความเข้าใจไปสู่ประชาชนในพื้นที่ทุกภูมิภาคให้กว้างขวางมากขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เครือข่ายภาคประชาชนที่สมัครใจเป็น “อาสาสมัคร สขร. ชุมชน” ให้มีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการเพียงพอจนสามารถเป็นผู้เผยแพร่ และให้คำแนะนำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิได้รู้ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

๒.๒ เพื่อให้ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” เป็นผู้ประสานงานกับ สขร. โดยใช้ระบบสังคมออนไลน์ ในการรับรู้ความรู้ใหม่ๆ เพื่อเผยแพร่ไปสู่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

๒.๓ เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐให้มีความโปร่งใสด้วยกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ

๓. เป้าหมายของโครงการ

๓.๑ ด้านเนื้อหา มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การส่งเสริมสิทธิในการได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านข้อมูลข่าวสาร และความโปร่งใสของภาครัฐ โดยนำระบบสังคมออนไลน์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่าง สขร. กับเครือข่าย และระหว่างเครือข่ายด้วยกัน การสำรวจความคิดเห็นของภาคประชาชนเกี่ยวกับการได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ

๓.๒ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ผู้นำชุมชน และประชาชนที่มีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๖๐ คน ที่สมัครใจเป็น “อาสาสมัคร สขร. ชุมชน” เพื่อช่วยเผยแพร่สิทธิได้รู้ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ

๓.๓ ด้านพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการในพื้นที่อย่างน้อย ๕ ภูมิภาค รวม ๑๒ จังหวัดดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ภูมิภาค	จังหวัด	สถานที่	วันที่
๑	ภาคกลาง	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	โรงแรมอโยธยาริเวอร์ไซด์	๒ พ.ค.๒๕๕๕
๒		จังหวัดนนทบุรี	โรงแรมเดอะริช โฮเทล	๓ พ.ค.๒๕๕๕
๓	ภาคตะวันออก	จังหวัดชลบุรี	โรงแรมชลอินเตอร์	๔ พ.ค.๒๕๕๕
๔	ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่	โรงแรมโลดส์ ปางสวนแก้ว	๘ พ.ค.๒๕๕๕
๕		จังหวัดพิษณุโลก	โรงแรมทีโอแพลนด์	๑๐ พ.ค.๒๕๕๕
๖		จังหวัดตาก (แม่สอด)	โรงแรมเซนทารา แม่สอด	๑๑ พ.ค.๒๕๕๕
๗	ภาคตะวันตก	จังหวัดราชบุรี	โรงแรมโกเดนท์ ซิตี้	๑๘ พ.ค.๒๕๕๕
๘	ภาคใต้	จังหวัดระนอง	โรงแรมทินิตี้	๑๔ พ.ค.๒๕๕๕
๙		จังหวัดสงขลา	โรงแรมวีแอล หาดใหญ่	๑๖ พ.ค.๒๕๕๕
๑๐	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดร้อยเอ็ด	โรงแรมร้อยเอ็ด ซิตี้	๒๘ พ.ค.๒๕๕๕
๑๑		จังหวัดขอนแก่น	โรงแรมเจริญธานี	๓๐ พ.ค.๒๕๕๕
๑๒		จังหวัดอุดรธานี	โรงแรมเซนทารา อุดรธานี	๓๑ พ.ค.๒๕๕๕

๔. ขอบเขตการดำเนินงาน

๔.๑ เสริมสร้างองค์ความรู้ และการส่งเสริมสิทธิในการได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านข้อมูลข่าวสาร และความโปร่งใสของภาครัฐให้แก่ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับต่อให้กับคนในชุมชนได้

๔.๒ พัฒนาแนวทางการเผยแพร่ให้ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” นำไปปฏิบัติ/ดำเนินการในทิศทางเดียวกัน

๔.๓ ศึกษาสำรวจความคิดเห็นของ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” ที่มีต่อกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ

๕. วิธีการดำเนินการศึกษา

จัดจ้างสถาบันการศึกษา โดยมีข้อตกลงและเงื่อนไขในการศึกษาตามโครงการ ดังนี้

๕.๑ การมีส่วนร่วมในการศึกษา ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) มีส่วนร่วมในการศึกษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ ได้อย่างเหมาะสม และสามารถเป็นหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อน “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” การติดตามประเมินผลการสร้างความเชื่อมั่นด้านความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

๕.๒ ลักษณะการดำเนินการโครงการ

๕.๒.๑ ประสานและจัดประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ และนักวิจัยประจำโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการ และแนวทางการเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดและภูมิภาคอย่างเหมาะสม

๕.๒.๒ จัดการประชุม/สัมมนาวิทยากรเครือข่ายภาคประชาชน “อาสาสมัครสขร.ชุมชน” เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการ และนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปเผยแพร่สู่ประชาชนในชุมชน/ท้องถิ่น กำหนดจัดอย่างน้อย ๕ ภูมิภาค รวม ๑๒ จังหวัดๆ ละประมาณ ๖๐ คน โดยมีการจัดทำกาประเมินผลทุกจังหวัด

๕.๒.๓ จัดให้มีผู้ดูแลระบบเครือข่ายสารสนเทศออนไลน์จนกว่าจะเสร็จสิ้นโครงการ

๕.๒.๔ พัฒนารูปแบบ/แนวทางการเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕.๒.๕ ศึกษาวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามโครงการ

๕.๒.๖ สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ และจัดทำรายงานผล

๖. ระยะเวลาการศึกษา

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือนนับตั้งแต่วันที่ลงนามในสัญญาจ้าง โดยมีตารางการดำเนินการตามระยะเวลา ดังนี้

	ระยะเวลา (เดือน)					
	๑	๒	๓	๔	๕	๖
๑. ประสานงานและจัดประชุมร่วมกันของคณะทำงานของสขร. และคณะที่ปรึกษาและนักวิจัยประจำโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำรูปแบบ/แนวทางการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสาร และการเผยแพร่ไปสู่ประชาชนในชุมชน/ท้องถิ่น	→					
๒. จัดประชุม/สัมมนาเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสาร และการเผยแพร่ไปสู่ประชาชนในชุมชน/ท้องถิ่นทุกภูมิภาคทั่วประเทศ		→				
๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และประเมินผลจากการประชุม/สัมมนาเครือข่ายภาคประชาชน			→			

	ระยะเวลา (เดือน)					
	๑	๒	๓	๔	๕	๖
๔. ส่งรายงานผลการศึกษาและการประเมินผลฉบับร่างให้ สขร. พิจารณา					→	
๕. ส่งรายงานผลการศึกษาและการประเมินผลฉบับสมบูรณ์ พร้อมบทสรุปสำหรับผู้บริหารและแผ่นบันทึกข้อมูล						→

๗. ข้อตกลงและเงื่อนไขในการศึกษาตามโครงการฯ

๗.๑ ผลผลิต เครือข่ายภาคประชาชนที่เป็น “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” รวมประมาณ ๗๒๐ คน

๗.๒ ผลลัพธ์ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ให้ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชนภายในชุมชน/ท้องถิ่นตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐ และรัฐบาลตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ ส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในเรื่องความโปร่งใสของรัฐบาลมากขึ้น

๘. งบประมาณในการดำเนินการ

งบประมาณจากโครงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของรัฐบาลด้านความโปร่งใส วงเงิน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านห้าแสนบาทถ้วน)

๙. การส่งมอบงาน

๙.๑ รายงานผลการศึกษา และการประเมินผลฉบับร่าง ส่งภายใน ๑๕๐ วัน (๕ เดือน) นับแต่วันที่ลงนามในสัญญาจ้าง จำนวน ๑๐ เล่ม

๙.๒ รายงานผลการศึกษา และประเมินผลฉบับสมบูรณ์ พร้อมบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ส่งภายใน ๑๘๐ วัน (๖ เดือน) นับแต่วันที่ลงนามในสัญญาจ้าง จำนวน ๒๐ เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลการศึกษาโครงการ (CD-ROM) จำนวน ๒๐ แผ่น

๙.๓ คู่มือสิทธิรับรู้ ๕,๐๐๐ เล่ม คู่มือวิทยากรเครือข่าย “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม โปสเตอร์ ๑๐,๐๐๐ แผ่น และแผ่นพับ ๑๐,๐๐๐ แผ่น ที่ได้พัฒนาแล้ว ส่วนที่เหลือจากการประชุมสัมมนาเครือข่าย “อาสาสมัคร สขร. ชุมชน” ให้จัดส่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ลงนามในสัญญา

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ มีเครือข่ายภาคประชาชนในรูปแบบ “อาสาสมัคร สขร.ชุมชน” ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีการพัฒนาสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และสามารถเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับไปสู่ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

๑๐.๒ ภาคประชาชนได้มีการพัฒนาระบบ และกลไกด้านข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และกระบวนการในการดำเนินการตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ

๑๐.๓ ได้ทราบสภาพปัญหา และความคิดเห็นของภาคประชาชนที่มีต่อกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ และได้มีการส่งเสริมสิทธิการได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นไปตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

๑๐.๔ ได้ทราบถึงสภาพปัญหา ปัจจัย และกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสิทธิการได้รู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาคประชาชน